

VOORZIENIGHEID - OOK DE HAREN VAN UW HOOFD ZIJN ALLE GETELD

Een preek uitgesproken op zondagochtend 11 april 1858, door C. H. Spurgeon, in de Music Hall, Royal Surrey Gardens.

Ook de haren van uw hoofd zijn alle geteld. Matt. 10:30

Deze week heb ik veel nagedacht over het onderwerp van de voorzienigheid, en het zal u dan ook niet verbazen dat ik een gebeurtenis van één dag wil vertellen.

Afgelopen woensdag zou ik preken in Halifax, waar een zware sneeuwstorm woedde. Er waren voorbereidingen getroffen voor een gemeente van achtduizend personen, en er was een enorme houten constructie opgericht. Vanwege het slechte weer ging ik ervan uit dat er waarschijnlijk maar weinig mensen zouden komen, en ik zag op tegen de sombere taak om voor een onbeduidend handjevol mensen in zo'n enorme ruimte te spreken.

Toen ik echter aankwam, zag ik dat er vijf- tot zesduizend mensen bijeen waren gekomen om het Woord te horen. Nooit eerder heb ik een indrukwekkender aanblik gezien. Het gebouw zelf was zonder twijfel buitengewoon lelijk, maar het leek niettemin goed geschikt om zijn doel te dienen.

We kwamen 's middags bijeen om God te aanbidden, en later die avond nogmaals. Daarna verspreidden wij ons weer naar onze huizen — of beter gezegd: wij stonden op het punt dat te doen — terwijl gedurende al die tijd de welwillende voorzienigheid van God over ons waakte.

Recht voor mij bevond zich een enorme galerij, die eruitzag als een bijzonder massieve constructie en plaats bood aan tweeduizend personen. Die was 's middags geheel gevuld en leek zo stevig als een rots. Ook 's avonds stond zij nog onveranderd op haar plaats; niets leek te bewegen of te schudden.

Maar let op de voorzienige hand van God. Diezelfde avond, juist toen de mensen op het punt

stonden uiteen te gaan en er nog nauwelijks honderd personen aanwezig waren, begaf een enorme balk het. Een deel van de vloer van de galerij stortte met een angstaanjagende klap naar beneden. Verschillende mensen werden met de planken mee naar beneden geslingerd. Toch waakte Gods goede hand over ons: slechts twee personen raakten ernstig gewond met gebroken benen, waarvan men hoopt dat zij zonder amputatie hersteld kunnen worden.

Als dit eerder was gebeurd, zouden er niet alleen veel meer gewonden zijn gevallen, maar zou er vrijwel zeker een paniek zijn uitgebroken, vergelijkbaar met die ramp waarvan wij ons de gebeurtenissen nog altijd herinneren en betreuren. Als zoiets toen was gebeurd, en als ik daarbij de ongelukkige predikant was geweest, ben ik ervan overtuigd dat ik nooit meer in staat zou zijn geweest een preekstoel te betreden.

De indruk van die eerste ramp was destijds zo groot, dat ik mij verwonder dat ik het allemaal heb overleefd. Geen menselijke tong kan beschrijven wat ik heb doorgemaakt. Maar de Heere heeft ons genadig behoord. Het geringe aantal mensen op de galerij voorkwam een nog grotere catastrofe, en zo werd een verschrikkelijk ongeluk afgewend.

Toch hebben wij een nog wonderbaarlijker voorzienigheid te vermelden. Overbelast door het enorme gewicht van de sneeuw en geteisterd door een hevige wind, stortte het gehele gebouw drie uur nadat wij het hadden verlaten met een geweldige knal in. De enorme balken spatten uiteen, en een groot deel van het materiaal werd volledig onbruikbaar voor verdere bouw.

Sta hier eens goed bij stil: als de sneeuwval drie uur eerder was begonnen, zou het gebouw op ons zijn ingestort, en het is nauwelijks voorstelbaar hoeveel weinigen van ons dat zouden hebben overleefd.

Maar let ook op iets anders. De hele dag dooide het zo snel dat de vallende sneeuw geen dikke witte laag vormde, maar eerder een mengsel van sneeuw en water. Dit stroomde voortdurend via het dak op ons neer, tot onze grote ergernis, en ik stond zelfs op het punt te klagen dat Gods voorzienigheid ons zwaar had getroffen.

Maar als het had gevroren in plaats van gedooid, dan kunt u zich gemakkelijk voorstellen dat het gebouw al enkele uren eerder zou zijn ingestort. In dat geval zouden uw predikant en het grootste deel van zijn gemeente zich waarschijnlijk reeds in de andere wereld hebben bevonden.

Er zijn wellicht mensen die de voorzienigheid geheel ontkennen. Ik kan mij echter niet voorstellen dat iemand die getuige was van deze gebeurtenis dat nog zou kunnen doen. Dit weet ik zeker: als ik tot op deze dag nog ongelovig was geweest ten aanzien van Gods toezicht en wijze zorg, dan zou ik er op dit moment ongetwijfeld in geloven.

O, verheerlijk de Heere met mij, en laten wij samen Zijn Naam grootmaken. Hij is ons zeer genadig geweest en heeft ons ten goede gedacht.

Als we naar de wereld om ons heen kijken, zijn we ervan overtuigd dat we zoveel bewijs van Gods bestaan zien, dat we geneigd zijn om iedereen die Zijn bestaan ontkent met weinig geduld of respect te behandelen. Wij beschouwen zo iemand als opzettelijk blind, omdat Gods Naam naar onze mening zo duidelijk op de schepping geschreven staat, dat wij nauwelijks kunnen begrijpen hoe iemand het bestaan van een Schepper durft te ontkennen.

En wat de verlossing betreft: ieder van ons heeft in zijn eigen redding zulke duidelijke tekenen gezien van Gods handelen, dat wij gemakkelijk streng en veroordelend worden tegenover iedereen die een leer verkondigt waarin de verlossing losgemaakt wordt van God. Ik denk daarom dat wij vanochtend ook sterk geneigd zullen zijn streng te oordelen over iemand die, na een voorzienigheid als die welke ik zojuist heb beschreven, nog steeds Gods hand daarin niet kan herkennen.

Voor mij is Gods hand in de voorzienigheid even duidelijk zichtbaar als in de schepping. En hoewel ik er vast van overtuigd ben dat ik, als ik behouden zal worden, dat alleen door God kan gebeuren, ben ik er evenzeer van overtuigd dat alle gebeurtenissen in het dagelijks leven de duidelijke sporen dragen van het werk van Jehova, onze God.

Als wij werkelijk in God willen geloven en alle vormen van atheïsme willen vermijden, dan moeten wij Hem erkennen als Koning in drie gebieden: *de schepping, de genade en de voorzienigheid*. Toch is het juist in dat laatste gebied dat wij Hem het gemakkelijkst vergeten. Wanneer wij enigszins verlicht zijn, kunnen wij God gemakkelijk herkennen in de schepping; en wanneer wij gered zijn, kunnen wij niet anders dan belijden dat redding alleen van de Heere komt. Juist de wijze waarop wij worden gered, en het werk van de genade in ons hart, dwingt ons steeds opnieuw te erkennen dat God rechtvaardig is.

Maar de voorzienigheid is vaak zo wisselvallig in onze ogen, en u en ik zijn zo geneigd God verkeerd te beoordelen en overhaaste conclusies te trekken over Zijn handelen met ons, dat hierin misschien

wel het grootste bolwerk van ons natuurlijke atheïsme ligt: onze twijfel aan Gods leiding in de uiterlijke omstandigheden van het leven.

Vanmorgen zal ik niet diep op dit onderwerp kunnen ingaan, maar ik kan er wel met heel mijn hart over spreken, nu ik zelf zo'n groot deelgenoot ben geweest van Zijn wonderbare kracht.

Uit de tekst wil ik enkele punten naar voren brengen. Allereerst zegt de tekst: "Ook de haren op uw hoofd zijn alle geteld." Daaruit wil ik de nauwkeurigheid van Gods voorzienigheid afleiden. Verder, omdat er over gelovigen wordt gezegd dat zelfs de haren op hun hoofd geteld zijn, wil ik daaruit Gods liefdevolle aandacht en overvloedige zorg voor christenen afleiden. Ten slotte wil ik uit deze woorden van onze Verlosser, en uit de reden waarom Hij ze uitsprak, een praktische conclusie trekken over de geest en houding die behoren bij mensen die deze waarheid geloven: dat zelfs de haren op hun hoofd alle geteld zijn.

I. Ten eerste leert onze tekst ons dus heel duidelijk HOE NAUWKEURIG DE VOORZIENIGHEID IS.

Iedereen kan de voorzienigheid herkennen in grote gebeurtenissen. Het komt zelden voor dat iemand ontkent dat, wanneer een lawine van de toppen van de Alpen naar beneden stort, de machtige en ontzagwekkende hand van God daarin werkzaam is. Er zijn maar weinig mensen die Gods aanwezigheid niet voelen in de wervelwind en in de storm. De meeste mensen zullen erkennen dat aardbevingen, orkanen, de verwoestingen van oorlog en de rampspoed van pestepidemieën allemaal uit Gods hand komen.

We merken echter op dat de meeste mensen maar al te graag beweren dat God de God van de bergen is, terwijl ze vergeten dat Hij ook de Heer van de dalen is. Ze erkennen dat Hij zich bezighoudt met grote massa's, maar niet met individuen; met de zeeën als geheel, maar niet met de afzonderlijke druppels.

Toch vergeten de meeste mensen dat hun geloof in Gods voorzienigheid in grote zaken noodzakelijk ook een voorzienigheid in kleine zaken inhoudt. Het zou immers een tegenstrijdig geloof zijn om te denken dat de massa in Gods hand ligt, terwijl het atoom aan het toeval wordt overgelaten. Een dergelijk geloof spreekt zichzelf tegen. Wij moeten óf geloven in toeval, óf in God. Wij moeten alles beschouwen als door Hem beschikt en bestuurd, óf alles overlaten aan de wilde draaikolk van toeval en ongeluk.

Maar ik geloof dat het juist in de kleine dingen is dat wij God vaak niet zien. Daarom wil ik vanochtend juist uw aandacht vestigen op die kleine dingen.

Ik geloof dat mijn tekst letterlijk betekent wat er staat: “Ook de haren van uw hoofd zijn alle geteld.” Gods wijsheid en kennis zijn zo groot, dat Hij zelfs het aantal haren op ons hoofd kent. Zijn voorzienigheid strekt zich uit tot de kleinste stofdeeltjes in een zomerstorm. Hij telt de muggen in het zonlicht en de vissen in de zee. Hoewel Hij zeker de reusachtige hemellichamen bestuurt die aan de hemel schitteren, veracht Hij het niet om Zich ook te bekommeren om de traan die uit een oog rolt.

Nu wil ik u laten zien hoe juist de kleine omstandigheden van het dagelijks leven, wanneer wij ze samen beschouwen, duidelijk hun oorsprong verraden. Ik wil daarvoor een Bijbels voorbeeld nemen en aantonen dat de kleine gebeurtenissen evenzeer van God afkomstig moeten zijn geweest als de grote uitkomsten.

Toen Jozef door zijn broers naar Egypte werd gebracht om hen later tijdens de hongersnood te onderhouden, zijn wij het allemaal eens met Jozefs woorden: “God heeft mij vóór u uit gezonden.” Maar wanneer wij nu letten op alle kleine wegen waarlangs dit grote doel werd bereikt, zullen wij God in elk detail herkennen.

Op een dag zijn Jozefs broers met de schapen op pad. Jakob wil hun iets sturen. Waarom stuurt hij juist Jozef? Jozef was immers zijn lievelingszoon, die hij meer liefhad dan al zijn andere zonen. Waarom laat hij juist hem gaan? En waarom moest het precies op dat moment gebeuren dat Jakob iets wilde sturen? Toch wilde hij het, en hij zond Jozef.

“Toeval”, zult u zeggen. Maar het was wel noodzakelijk als eerste steen van het hele bouwwerk.

Jozef gaat op weg. Zijn broers hebben behoefte aan nieuw weidegebied en verlaten daarom Sichem, waar Jozef hen verwachtte te vinden. Zij trekken verder naar Dothan. Waarom juist naar Dothan? Lag niet het hele land voor hen open?

Toch gaat Jozef daarheen, en hij komt precies aan op het moment dat zij over hem en zijn dromen spreken. Zij werpen hem in een put. Terwijl zij brood eten, trekken er Ismaëlieten voorbij. Waarom kwamen zij daar? Waarom juist op dat moment? Waarom waren zij op weg naar Egypte? Waarom kozen zij niet een andere route? Waarom wilden zij slaven kopen? Waarom handelden zij niet in iets

anders?

Hoe dan ook, Jozef wordt verkocht. Maar hij wordt niet onderweg ergens van de hand gedaan; hij wordt daadwerkelijk naar Egypte gebracht. Waarom moet Potifar juist hem kopen? Waarom heeft Potifar een vrouw? Waarom is Potifars vrouw zo wellustig? Waarom belandt Jozef in de gevangenis?

En hoe komt het dat de schenker en de bakker hun heer beledigen? De wereld noemt het toeval, maar iedere schakel is noodzakelijk om de keten compleet te maken.

Beiden beledigen hun meester en worden in de gevangenis geworpen. Waarom dromen zij beiden? Waarom kan Jozef hun dromen uitleggen? Waarom vergeet de schenker hem daarna? Simpelweg omdat het hele plan anders verstoord zou zijn geweest als hij zich hem direct had herinnerd. En waarom droomt Farao? Hoe zouden dromen buiten Gods voorzienigheid kunnen vallen? Toch droomt Farao, en dan herinnert de schenker zich Jozef. Jozef wordt uit de gevangenis gehaald en voor Farao gebracht.

Maar neem slechts één van deze eenvoudige omstandigheden weg – verbreek één enkele schakel van de keten – en het hele plan stort in elkaar. De machine kan niet meer functioneren. Wanneer ook maar één klein tandwiel ontbreekt, raakt alles ontregeld.

Ik denk daarom dat het voor ieder die niet alleen dit verhaal, maar welk ander verhaal dan ook zorgvuldig onderzoekt, volkomen duidelijk moet zijn dat God aanwezig is in de kleine toevalligheden en dagelijkse gebeurtenissen, net zo goed als in de grote gebeurtenissen die hun stempel drukken op de geschiedenis en bezongen worden in onze liederen. God is zichtbaar in de kleine dingen.

Wanneer wij letten op de fijne details van de voorzienigheid, zien wij hoe nauwkeurig Gods voorzienigheid altijd werkt. U zult zich nooit méér verwonderen over de voorzienigheid dan wanneer u beseft hoe volmaakt God de tijd bestuurt.

Om terug te keren naar ons eerdere verhaal: hoe kwam het dat de Ismaëlieten juist op dat moment langskwamen? Hoeveel duizenden mogelijkheden waren er niet geweest waardoor hun reis eerder of later had kunnen verlopen! Er was geen speciale regeling getroffen waardoor zij precies op dat ogenblik daar moesten zijn, zodat Jozefs broers hem aan hen konden verkopen. Niets van dat alles. En toch had alles, zelfs als men het zorgvuldig had gepland, niet nauwkeuriger kunnen verlopen.

U weet dat Ruben van plan was Jozef korte tijd later uit de put te halen, maar toen hij terugkwam, was de jongen er niet meer. God had die Ismaëlieten al gereedstaan. U weet niet hoe Hij hun reis heeft versneld of vertraagd om hen precies op het juiste moment op die plaats te brengen.

Laat mij nog een ander voorbeeld geven. Er was een arme vrouw wier zoon door Elisa uit de dood was opgewekt. Tijdens de hongersnood had zij haar land verlaten en daardoor haar bezit verloren. Zij wilde haar eigendom terugkrijgen, en God had besloten dat zij het zou ontvangen. Maar hoe moest dat gebeuren?

De koning laat Gehazi, de dienaar van Elisa, bij zich komen en vraagt hem te vertellen over de wonderen van Elisa. Gehazi begint juist te spreken over de vrouw wier zoon uit de dood was opgewekt. En zie, op datzelfde moment komt die vrouw zelf binnen om haar zaak bij de koning te bepleiten. “Mijn heer de koning,” zegt Gehazi, “dit is de vrouw, en dit is haar zoon.” Juist doordat de koning op dat moment haar geschiedenis hoort, wordt haar verzoek ingewilligd.

Puur toeval, nietwaar? Niets anders dan toeval? Dat zeggen dwazen. Maar wie de Bijbel leest en geestelijk onderscheidingsvermogen bezit, zal erkennen dat er meer is dan toeval in zo’n samenloop van omstandigheden. Zulke gebeurtenissen kunnen geen blind toeval zijn, zoals mensen soms beweren. Hier moet God werkzaam zijn. Want het is uiteindelijk moeilijker te geloven dat God afwezig is dan dat Hij aanwezig is.

Sommigen zeggen misschien dat geloof in God een grote sprong van vertrouwen vraagt. Maar om God uit zulke gebeurtenissen weg te redeneren, is een nog veel grotere goedgelovigheid nodig. Nee, God was daar aanwezig.

Nog een voorbeeld komt mij in gedachten uit het Nieuwe Testament. Paulus gaat de tempel binnen, en onmiddellijk stormen de Joden op hem af om hem te doden. Zij slepen hem de tempel uit en sluiten de deuren achter hem. Nog enkele ogenblikken en Paulus zal gedood worden — wanneer plotseling de hoofdman verschijnt en hem bevrijdt.

Hoe kwam het dat de hoofdman hiervan hoorde? Waarschijnlijk rende een jongeman uit de menigte, die Paulus kende en liefhad, naar hem toe om alarm te slaan. Maar waarom was de hoofdman juist beschikbaar? Hoe kwam het dat hij onmiddellijk kon ingrijpen? Waarom besloot hij eigenlijk om te komen? In de ogen van velen was Paulus slechts een onbeduidende Hebreëer die ter dood gebracht werd.

Hoe heeft hij, toen hij aankwam, precies de juiste straat gevonden in het drukke Jeruzalem? Hoe is hij precies op het juiste moment aangekomen? U zou kunnen zeggen: “Het is puur toeval!” Daar kan ik alleen maar om glimlachen; nee, het is de voorzienigheid. Als er één iets in deze wereld is dat voor ieder weldenkend mens duidelijk is, dan is het wel dat God alle aardse zaken overstijgt en onze nederige aangelegenheden bestuurt.

Maar let hier goed op: het rennen van die jongeman, zijn aankomst op precies het juiste moment, en de komst van de hoofdman op exact het juiste tijdstip, vormden juist het bewijs van de nauwkeurigheid van Gods voorzienigheid. Wanneer God heeft bepaald dat iets om twaalf uur zal gebeuren, dan zal het niet om elf uur plaatsvinden, ook al hebt u het daarvoor gepland. En wanneer Hij heeft besloten dat het tot één uur moet worden uitgesteld, dan is het vergeefs dat u een vroeger of later tijdstip probeert vast te stellen. Gods voorzienigheid werkt altijd nauwkeurig en is vaak zichtbaar in haar stiptheid.

Wij krijgen niet alleen door de minuten van de tijd een indruk van de precisie van de voorzienigheid, maar ook door Gods gebruik van kleine middelen. Een mus heeft ooit het lot van een rijk beïnvloed. U herinnert zich wellicht het oude verhaal van Mohammed, die op de vlucht was voor zijn achtervolgers. Hij verborg zich in een grot, en een mus bleef bij de ingang zitten tjlpen totdat de achtervolgers voorbijtrokken. “O,” zeiden zij, “Mohammed kan daar niet binnen zijn, anders zou die vogel allang zijn weggevlogen.”

Zo werd het leven van de bedrieger door een mus gered. Wij denken misschien dat God de bewegingen van de leviathan bestuurt en hem door de zee leidt wanneer Hij de diepten doet bruisen. Maar laten wij niet vergeten dat ook de beweging van een kleine vis in zijn ondiepe poel evenzeer onder Gods voorzienigheid valt als de beweging van het grote zeemonster in de oceaan. U ziet de vogels zich in de herfst verzamelen voor hun tocht over de zee. Zij vliegen heen en weer in schijnbare wanorde. Maar wie in de voorzienigheid gelooft, is ervan overtuigd dat op de vleugel van iedere vogel als het ware de plaats geschreven staat waarheen hij moet vliegen. Hoe grillig hij ook lijkt rond te zwerven, hij kan niet eens een miljoenste deel van een centimeter afwijken van de koers die God voor hem heeft vastgesteld.

Hij mag stijgen of dalen, naar het oosten, westen, noorden of zuiden vliegen zoals het hem behaagt — toch gebeurt alles onder de voorzienige hand van God. En hoewel wij het niet kunnen zien, kan

het zijn dat, wanneer die zwaluw niet precies de route zou volgen die zij volgt, iets groters daardoor beïnvloed zou worden; en dat weer iets nog groters zou raken, totdat uiteindelijk iets van groot belang afhankelijk blijkt te zijn van iets zeer kleins. Gezegend is de mens die God ziet in de kleine dingen. Juist dáár is het het moeilijkst Hem te herkennen. Maar wie gelooft dat God ook daarin aanwezig is, kan vanuit de kleine voorzienigheden opstijgen tot de God van de voorzienigheid Zelf.

Wees ervan verzekerd dat wanneer de vissen in de zee hun trek maken, zij evenzeer een Leidsman en Bestuurder hebben als de sterren aan de hemel. Want Hij die de sterren in hun banen leidt en de planeten bestuurt, is ook de Heer van de vlieg, Degene die vleugels geeft aan de vleermuis, het kleine visje leidt en zelfs het geringste van Zijn schepselen niet veracht. U zegt dat er voorbeschikking ligt in de baan van de aarde. U gelooft dat in het schijnen van de zon Gods besluit zichtbaar wordt. Welnu, evenzeer ligt Zijn beschikking besloten in het kruipen van een insect en in het glinsteren van een glimworm in de nacht. Nergens bestaat toeval; in alles is God aanwezig. Alle dingen leven, bewegen en bestaan in Hem. Zonder Hem zouden zij niet kunnen leven of bewegen, want God heeft het zo beschikt.

Ik hoor iemand zeggen: “Wel, meneer, u lijkt wel een fatalist te zijn!” Nee, verre van dat. Er is namelijk een groot verschil tussen het noodlot en de voorzienigheid. Het noodlot is blind; de voorzienigheid heeft ogen. Het noodlot is een blinde kracht, iets dat eenvoudigweg moet gebeuren – als een pijl die uit een boog wordt geschoten en noodzakelijk vooruit moet vliegen, zonder doel of richting. Zo is het echter niet met de voorzienigheid. De voorzienigheid is vol ogen. In alles ligt een plan besloten, en er is een doel dat bereikt moet worden. Alle dingen werken samen, en zij werken samen ten goede.

Gebeurtenissen vinden niet plaats omdat zij nu eenmaal móéten plaatsvinden, maar omdat er een reden voor is. Het is niet slechts zo dat iets gebeurt omdat het onvermijdelijk is; het gebeurt omdat het goed en juist is dat het zo gebeurt. God heeft de geschiedenis van de wereld niet willekeurig ontworpen. Toen Hij alle gangen van de geschiedenis uittekende en iedere zuil van gebeurtenissen plaatste in het grote bouwwerk van de tijd, had Hij de volmaakte architectuur van het geheel reeds voor ogen.

Er is nog iets anders dat wij ons moeten herinneren, iets dat ons misschien nog dieper zal raken dan de kleinheid van de gebeurtenissen zelf. De nauwkeurigheid van Gods voorzienigheid blijkt namelijk

ook hieruit: zelfs de gedachten van mensen staan onder Gods hand. Gedachten zijn juist die dingen die wij meestal vergeten wanneer wij over de voorzienigheid spreken. Maar hoeveel kan er niet afhangen van één enkele gedachte! Vaak heeft een vorst een gedachte gehad die een volk talloze bloedige veldslagen heeft gekost. En soms heeft een goed mens een gedachte ontvangen die ertoe heeft geleid dat menigten van de ondergang werden gered en duizenden veilig naar de hemel werden geleid.

Zonder twijfel staat iedere verbeelding, iedere vluchtige gedachte, ieder idee dat nauwelijks geboren wordt voordat het weer verdwijnt, onder Gods bestuur. Wanneer u de bladzijden van de geschiedenis omslaat, zult u zich vaak verbazen over hoe grote gebeurtenissen voortkwamen uit een achteloos uitgesproken woord. Wees er daarom van overtuigd dat de wil van de mens, de gedachte van de mens, het verlangen van de mens — ja, ieder voornemen van de mens — onmiddellijk onder Gods hand staat.

Neem bijvoorbeeld dit geval: Jezus Christus moest in Bethlehem geboren worden, terwijl Zijn moeder in Nazareth woonde. Menselijkerwijs gesproken leek het onmogelijk dat Hij daar geboren zou worden. Maar toen kreeg Caesar een inval: de hele wereld moest worden ingeschreven, en iedereen moest daarvoor terugkeren naar zijn eigen stad. Waarom was dat nodig? Wat een dwaas besluit van Caesar! Als hij een parlement had gehad, zouden zij waarschijnlijk tegen hem hebben gestemd. Zij zouden hebben gezegd: “Waarom moet iedereen teruggaan naar zijn eigen stad voor de volkstelling? Laat de mensen zich gewoon registreren waar zij wonen; dat is toch voldoende?”

Maar Caesar zei: “Nee, het is mijn wil,” en niemand kon hem weerstaan. Sommigen dachten misschien dat Caesar zijn verstand verloren had. Maar God wist precies wat Hij met Caesar van plan was. Maria, hoogzwanger, moest daardoor de zware reis naar Bethlehem maken. En daar werd haar Kind geboren, liggend in een kribbe. Als die gril van Caesar er niet was geweest, zou de profetie dat Christus in Bethlehem geboren moest worden niet zijn vervuld, en zou ons geloof in de Messias misschien aan het wankelen zijn gebracht. Zo zien wij dat zelfs de wil van de mens, zelfs de tirannie en het despotisme van een heerser, in Gods hand liggen. Hij bestuurt het alles waarheen Hij wil, om Zijn eigen wil te volbrengen.

Door al onze gedachten samen te vatten in één korte verklaring, is het onze vaste overtuiging dat Hij die een engel zijn vleugels geeft, ook een mus leidt. Wij geloven dat Hij die de waardigheid van

Zijn troon hooghoudt te midden van de pracht van de hemel, deze ook hooghoudt in de diepten van de donkere zee. Wij geloven dat er boven, onder of rondom ons niets is dat niet in overeenstemming is met het besluit van Zijn eigen raad en wil; en hoewel wij geen fatalisten zijn, houden wij zeer stellig en oprecht vast aan de leer dat God alle dingen die gebeuren heeft voorbestemd, en dat Hij alle dingen bestuurt tot Zijn eigen eer en glorie; zodat wij met Maarten Luther kunnen zeggen:

“Hij heerst alom,
Alles dient Zijn macht;
Elke daad van Hem is zegen,
Zijn pad is zuiver licht.”

II. Het tweede punt is: DE WELWILLENDE ZORG VAN GOD VOOR ZIJN VOLK.

Toen ik de tekst las, dacht ik: “Er wordt beter voor mij gezorgd dan ik ooit voor mijzelf zou kunnen zorgen.” U draagt allemaal in zekere mate zorg voor uzelf, maar wie van u heeft ooit zó zorgvuldig voor zichzelf gezorgd dat hij de haren op zijn hoofd heeft geteld? God echter beschermt niet alleen onze ledematen, maar houdt zelfs de haren van ons hoofd in het oog. Hoe ver overtreft dit niet de zorg van onze dierbaarste geliefden! Kijk naar een moeder en zie hoe zorgvuldig zij is. Als haar kind ook maar een beetje hoest, merkt zij het onmiddellijk op; de geringste zwakte ontgaat haar niet. Met bezorgde aandacht volgt zij iedere beweging van haar kind, om te zien of het goed loopt, of al zijn ledematen gezond zijn en of het al zijn krachten goed kan gebruiken.

Maar nooit zal zij eraan denken de haren op het hoofd van haar kind te tellen, en het verlies van één of twee haren zou haar nauwelijks verontrusten. Onze God echter zorgt nog nauwkeuriger voor ons dan een moeder voor haar kind — zó zorgvuldig, dat Hij zelfs de haren op ons hoofd telt. Hoe veilig zijn wij dan onder Gods hand!

Maar laten wij, afgezien van dit beeld, opnieuw stilstaan bij de liefdevolle en beschermende zorg die God in Zijn voorzienigheid over Zijn volk uitoefent. Ik ben vaak diep getroffen geweest door Gods voorzienigheid in het bewaren van Zijn volk vóór hun bekering. Hoe velen zouden zich nu reeds in de hel bevinden, als een bijzondere voorzienigheid hen niet in leven had gehouden tot het ogenblik van hun bekering! Ik weet nog dat ik dit onderwerp eens in gezelschap ter sprake bracht, en bijna iedereen in de kamer wist wel een wonderlijk verhaal te vertellen over zijn eigen behoud vóór zijn

bekering.

Ik herinner mij vooral een heer die vroeger jager was geweest en later een toegewijd christen werd. Kort vóór zijn bekering was hij aan het jagen toen zijn geweer plotseling uiteenspatte in vier stukken. Die stukken sloegen rechtop in de grond, in de vorm van een vierkant, bijna dertig centimeter diep. Toch stond hij daar volledig ongedeerd en veilig, terwijl hij nauwelijks iets van de ontploffing had gevoeld. Op een andere dag trof mij een bijzonder mooie gedachte hierover in de werken van Hervey. Hij schrijft:

“Twee mannen die overdag samen hadden gejaagd, sliepen die nacht in hetzelfde bed. Eén van hen zette in zijn droom de jacht voort en kwam uiteindelijk bij de plek waar het hert was gevallen. Met vurige vastberadenheid riep hij uit: ‘Ik zal hem doden! Ik zal hem doden!’ Meteen greep hij naar het mes dat hij in zijn zak droeg. Zijn metgezel werd toevallig wakker en zag wat er gebeurde. Hij sprong snel uit bed. Omdat er geen direct gevaar meer dreigde en de maan de kamer helder verlichtte, bleef hij staan om het tafereel gade te slaan. Tot zijn grote schrik zag hij hoe de slapende jager meerdere dodelijke slagen toebracht op precies die plek waar nog maar enkele ogenblikken eerder de hals en de slagader van zijn vriend zich bevonden. Ik vermeld dit als bewijs dat niets ons ervan weerhoudt om tijdens de uitzinnige uitbarstingen van de slaap moordenaars van anderen of van onszelf te worden, behalve dan de beschermende zorg van onze hemelse Vader.”

Hoe wonderbaarlijk is ook Gods voorzienigheid, die christenen voor verleiding behoedt! Ik heb dit vaak opgemerkt, en ik denk dat u het ook zult herkennen: er zijn momenten waarop een bepaalde verleiding ons zeker zou overweldigen als zij ons op datzelfde moment zou overvallen – maar dan blijft zij uit. Op andere momenten komt de verleiding wel, maar ontvangen wij bovennatuurlijke kracht om haar te weerstaan. Ja, zelfs de beste christen op aarde zal u vertellen dat de kracht van zijn zondige verlangens nog steeds zo groot is dat hij op bepaalde momenten zeker in ernstige zonde zou vervallen als de gelegenheid zich zou voordoen. Maar dan ontbreekt juist het voorwerp van de verleiding, of de gelegenheid om de zonde te begaan.

En op andere momenten, wanneer wij door een vurige oven van verleiding moeten gaan, voelen wij geen enkele aantrekkingskracht tot die specifieke zonde; sterker nog, wij ervaren er afkeer van, of lijken er simpelweg niet toe in staat te zijn. Vreemd genoeg is het karakter van menig persoon juist door Gods voorzienigheid bewaard gebleven. De beste mens die ooit heeft geleefd, beseft

nauwelijks hoeveel hij zijn behoud te danken heeft aan Gods voorzienigheid en aan Gods genade.

Hoe wonderbaarlijk heeft de voorzienigheid ook de loop van ons leven bestuurd. Ik kan daarbij niet anders dan teruggrijpen op mijn eigen geschiedenis, want wij spreken nu eenmaal gemakkelijker over wat wij zelf hebben ervaren dan over wat anderen hebben meegemaakt. Ik zal het altijd beschouwen als een opmerkelijk voorbeeld van Gods voorzienigheid dat ik vandaag hier sta. Waarschijnlijk zou ik niet in deze zaal hebben gestaan en door God gebruikt zijn om tot deze menigte te prediken, als iets wat ik destijds als een ongelukkig toeval beschouwde, niet had plaatsgevonden.

Ik zou op dit moment waarschijnlijk aan de universiteit hebben gestudeerd in plaats van hier te prediken, ware het niet voor een bijzondere gebeurtenis die zich toen voordeed. Ik had namelijk al ingestemd om naar de universiteit te gaan. De docent was mij komen bezoeken, en later ging ik hem opzoeken in het huis van een gezamenlijke vriend. De bediende bracht mij echter naar de ene salon en hem naar een andere. Hij zat daar twee uur op mij te wachten, terwijl ik twee uur op hem zat te wachten. Uiteindelijk kon hij niet langer blijven en vertrok, in de veronderstelling dat ik hem slecht behandeld had. Ik ging eveneens weg met de gedachte dat hij mij slecht behandeld had. Toen ik het huis verliet, kwam plotseling deze tekst in mij op:

“En zou ú voor uzelf grote dingen zoeken? Zoek ze niet” (Jer. 45:5). Daarop schreef ik hem dat ik van zijn aanbod moest afzien. Ik was gelukkig genoeg onder mijn eigen mensen, voelde mij thuis in het prediken en had geen verlangen meer om naar de universiteit te gaan. Nu werk ik al vier jaar in deze bediening. En toch — menselijk gesproken — zouden degenen die in die tijd tot geloof zijn gekomen, in ieder geval niet door mijn bediening bereikt zijn, als die bijzondere voorzienigheid de loop van mijn gedachten niet volledig had veranderd en mijn leven niet in een andere richting had geleid.

U hebt ongetwijfeld zelf ook zulke opmerkelijke gebeurtenissen meegemaakt. U had zich voorgenomen iets te doen, maar het bleek op geen enkele manier mogelijk te zijn. Alles leek zich ertegen te verzetten. En later zag u dat God u langs een andere weg leidde en daarmee bewees dat Zijn voorzienigheid werkelijk de heerser is over alle menselijke gebeurtenissen.

En hoe goed is God in Zijn voorzienigheid ook geweest voor sommigen van u door u van uw dagelijks brood te voorzien. Het is opvallend hoe juist armoede iemand leert geloven in de voorzienigheid — vooral wanneer hij erdoorheen geholpen wordt. Wanneer iemand van dag tot dag

moet leven, en telkens opnieuw het manna ontvangt dat hij nodig heeft, begint hij te beseffen dat er werkelijk een voorzienigheid bestaat. De man die uitgestrekte akkers bezit, zijn tarwe oogst en zijn schuren vult, of die leeft van een vast inkomen, redt zichzelf zo gemakkelijk dat hij denkt zonder voorzienigheid te kunnen. De huurinkomsten blijven binnenkomen, zijn beleggingen zijn veilig — wat zou hij nog met voorzienigheid moeten? Maar de arme arbeider, die van dagloon moet leven en soms in grote nood verkeert, en dan juist op het juiste moment iemand ontmoet die hem precies geeft wat hij nodig heeft, roept uit: “Nu weet ik zeker dat er een voorzienigheid is. Ik kan eenvoudig niet anders dan erin geloven. Zulke dingen kunnen onmogelijk louter toeval zijn geweest.”

III. En nu, tot slot, broeders en zusters, als dit alles waar is, als zelfs de haren op ons hoofd geteld zijn, en als de Voorzienigheid haar volk voorziet van alles wat nodig is voor dit leven en voor een godvruchtig leven, en alles met oneindige en onfeilbare wijsheid regelt, wat voor soort mensen zouden wij dan moeten zijn?

In de eerste plaats zouden wij een moedig volk moeten zijn. Want wat hebben wij eigenlijk te vrezen? Een ander kijkt omhoog en ziet een bliksemflits, en hij beeft voor de geheimzinnige kracht ervan. Maar wij geloven dat ook de bliksem de weg volgt die God ervoor heeft bepaald. Wij kunnen ernaar kijken; hoewel wij ons er niet roekeloos aan zouden blootstellen, mogen wij toch midden in de storm op onze God vertrouwen. Wanneer wij op zee zijn en de golven tegen het schip beuken terwijl het heen en weer slingert, raken anderen in paniek omdat zij denken dat alles aan het toeval is overgeleverd. Maar wij zien orde in de golven en horen als het ware muziek in de wind. Daarom past het ons rustig en kalm te blijven. Voor anderen is een storm iets angstaanjagends; wij geloven echter dat ook de storm in Gods hand ligt. Waarom zouden wij dan vrezen? Waarom zouden wij sidderen?

Te midden van alle onrust in de wereld, van alle tijdelijke nood en gevaren, behoort het ons toe kalm en standvastig te blijven en moedig vooruit te zien. Ons vertrouwen zou, vergeleken met dat van iemand die niet in Gods voorzienigheid gelooft, moeten lijken op het vertrouwen van een ervaren chirurg tegenover dat van een onwetende boer. De chirurg ziet tijdens een operatie dingen die voor een leek verbijsterend zijn, maar hij blijft rustig omdat hij begrijpt wat er gebeurt. De boer daarentegen raakt verschrikt en denkt misschien zelfs dat er boze machten aan het werk zijn.

Zo behoren ook wij te zeggen — wat anderen ook mogen denken: “Ik weet dat God hier aanwezig is.

Ik ben Zijn kind, en alles werkt mij ten goede mee. Daarom zal ik niet vrezen, al werd de aarde verzet en al werden de bergen in het hart van de zee geworpen.” In het bijzonder richt ik deze woorden tot angstige en schuchtere mensen. Sommigen onder u schrikken bij het minste of geringste. O, als u werkelijk kon geloven dat God alles bestuurt, dan zou u niet in paniek raken wanneer uw man tijdens een onweersbui wat later thuiskomt, of wanneer er een muis in de woonkamer verschijnt, of wanneer een grote boom in de tuin omwaait.

U hoeft ook niet meteen te denken dat uw zwager, die naar Australië is vertrokken, schipbreuk heeft geleden omdat er toevallig een storm op zee was. Evenmin hoeft u te vrezen dat uw zoon in het leger zeker is omgekomen omdat hij zich toevallig in Lucknow bevond. En zelfs als u zulke dingen vreest, dan behoort u als gelovige in Gods voorzienigheid toch standvastig te blijven en te zeggen: “God heeft het gedaan, en het is mijn taak alles in Zijn handen te leggen.”

Ook tegen degenen onder u die verlies hebben geleden wil ik zeggen: als u in Gods voorzienigheid gelooft, dan mag u verdriet hebben, maar uw verdriet mag niet zonder grenzen zijn. Ik herinner mij dat ik eens bij de begrafenis van een vriend een prachtige gelijkenis hoorde, die ik al eerder heb verteld en nu opnieuw wil doorgeven. Er werd veel gehuild vanwege het verlies van een geliefde, en de predikant zei:

“Stel dat u tuinman bent in dienst van een ander. De tuin behoort u niet toe; u bent slechts aangesteld om haar te verzorgen en ontvangt daarvoor uw loon. U hebt veel aandacht besteed aan een bijzondere roos. U hebt haar verzorgd en geleid, en nu staat zij daar in volle bloei en schoonheid. U bent er trots op. Op een ochtend komt u de tuin binnen en ontdekt dat juist de mooiste roos is weggehaald. U wordt boos. U gaat naar uw mededienstknechten en beschuldigt hen ervan de roos te hebben meegenomen. Zij ontkennen het, en één van hen zegt: ‘Ik zag de meester vanmorgen in de tuin lopen; ik denk dat hij haar heeft meegenomen.’ Wordt de tuinman dan boos? Nee. Meteen zegt hij: ‘Ik ben blij dat mijn roos zo mooi was dat zij de aandacht van de meester trok. Zij behoort hem toe; hij heeft haar meegenomen. Laat hem doen wat hem goed dunkt.’”

Zo is het ook met uw vrienden. Zij verwelken niet zomaar; het graf wordt niet toevallig gevuld; mensen sterven volgens Gods wil. Uw kind is heengegaan, maar de Meester heeft het tot Zich genomen. Uw man is heengegaan, uw vrouw is begraven — de Meester heeft hen tot Zich genomen. Dank Hem dat Hij u het voorrecht heeft gegeven voor hen te zorgen en hen lief te hebben zolang zij

hier waren. En dank Hem ook dat Hij, zoals Hij gegeven heeft, het Zijne weer heeft teruggenomen. Als mensen dit hadden gedaan, dan zou u reden hebben gehad om verontwaardigd te zijn; maar de Heere heeft het gedaan. Kunt u dan mopperen? Zult u niet zeggen: “U zal ik te allen tijde prijzen; in U bezit ik alles. Hoe zou ik kunnen treuren, aangezien ik van U nooit afscheid hoef te nemen?”

En vergeef mij als ik tot slot zeg dat deze leer, wanneer wij haar werkelijk geloven, ons zou moeten bewaren in een evenwichtige gemoedstoestand. Eén van de dingen waarnaar wij het meest zouden moeten verlangen, is innerlijke balans. Soms zijn wij buitengewoon opgewekt. Maar wanneer ik merk dat ik te zeer opgetogen ben, weet ik vaak al wat erop zal volgen: binnen enkele uren zal de neerslachtigheid komen. Wanneer de weegschaal te ver naar boven uitslaat, zal zij onvermijdelijk ook weer naar beneden gaan.

De gelukkigste toestand van het hart is een blijvende innerlijke rust en evenwichtigheid. Wanneer goede dingen tot ons komen, dank God ervoor — maar hecht uw hart er niet volledig aan. En wanneer die goede dingen weer verdwijnen, dank God dan ook dat Hij ze heeft weggenomen, en prijs nog steeds Zijn Naam. Leer alles te verdragen. Wie gelooft dat alles geschiedt volgens Gods wil, bezit een sterke steun voor zijn ziel. Zo iemand hoeft niet heen en weer geslingerd te worden door iedere wind die opsteekt, want hij is stevig verankerd en hoeft niet te wankelen. Deze waarheid is als een anker dat diep in zee is neergelaten. Terwijl andere schepen stuurloos afdrijven, blijft dit schip rustig en standvastig liggen.

Streef er daarom naar, geliefde vrienden, om dit werkelijk te geloven. Dan zult u die voortdurende kalmte en vrede bezitten die het leven werkelijk gelukkig maken. Wees niet bang voor het kwaad dat morgen misschien zal komen. Of het zal niet komen, óf het zal uiteindelijk iets goeds voortbrengen. En als u vandaag al moeilijkheden hebt, maak die dan niet nog zwaarder door u ook zorgen te maken over morgen. “Elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.” O, ik zou wensen dat sommigen van u, die verteerd worden door zorgen en angst, daarvan bevrijd mochten worden door een levend geloof in Gods voorzienigheid. Want wanneer u eenmaal die rustige en vredevolle gesteldheid ontvangt die deze leer voortbrengt, zult u ook voorbereid zijn op de hogere oefeningen van gemeenschap met Christus — een gemeenschap die zo vaak wordt verstoord, of zelfs geheel verhinderd, door afleidende zorgen.

Maar wat u betreft die God niet vreest: bedenk dat zelfs de stenen van het veld zich tegen u keren.

De hemelen roepen tot de aarde, en de aarde antwoordt de hemelen, om wraak te oefenen vanwege uw zonden. Voor u is er geen vrede; alles getuigt tegen u. O, mocht God u met Zichzelf verzoenen, want dan zult u ook vrede vinden met al het andere. “Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden.” De Heere zegene u hierin, omwille van Jezus. Amen.

